

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/94/2025
Identifikačné číslo spisu:	6118229975
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6118229975.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu: AC Property, s.r.o., Nitra, Farská 30, IČO: 36 007 684, zastúpeného advokátskou kanceláriou AKMK, s.r.o., Nitra, Farská 30, IČO: 36 859 061, proti žalovanému: Obecné siete, s.r.o., Nitra, Sládkovičova 11, IČO: 36 831 522, zastúpenému Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., Nitra, Farská 25, IČO: 36 856 282, o zaplatenie sumy 6.205 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod č. k. 18C/44/2018-443, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2024 sp. zn. 12Co/106/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18C/44/2018-443 zo dňa 26. 06. 2023 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100 %.

1.1. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 1 ods. 1 písm. g), § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2, 3, 5 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „zákon č. 351/2011 Z. z.“), § 151n ods. 1, 2, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy 82.900 eur s prísl. Žalobu odôvodnil tým, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností evidovaných Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom, na LV č. XXXX pre k. ú. Q., a to: parcela reg. „C“, parc. č. 8000/5 o výmere 404 m², druh pozemku: ostatné plochy; parcela reg. „C“, parc. č. 8000/11 o výmere 1242 m², druh pozemku: zast. plochy a nádvoria, na ktorých bolo zriadené vecné bremeno v prospech žalovaného, a to vecné bremeno spočívajúce v povinnosti vlastníka strpieť zriaďovanie a prevádzkovanie verejných sietí a stavenie ich vedenia na nehnuteľnosti v celom rozsahu podľa Z-501/2017 - 1185/2017 a Z 486/17 - 1162/17. Žalobca má nárok na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania pozemkov v dôsledku vecného bremena, ktorú si uplatnil v sume 82.900 eur s poukazom na znalecký posudok.

1.2. Súd vo veci samej prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 18C/44/2018-178 zo dňa 27. 06. 2019 tak, že žalovaný bol povinný zaplatiť žalobcovi sumu 6.205 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 03. 01. 2018 do zaplattenia do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Súd konanie v časti zaplattenia sumy 76.695 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 03. 01. 2018 do zaplattenia zastavil. Zároveň priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100 %. Voči rozhodnutiu bolo podané odvolanie a Krajský súd v Nitre rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 18C/44/2018-298 zo dňa 27. 05. 2021 vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a v tejto časti vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V časti výroku o čiastočnom zastavení konania nadobudol rozsudok právoplatnosť dňa 18. 07. 2019. Voči rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre žalobca podal dovolanie a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 5Cdo/223/2021-366 zo dňa 27. 10. 2022 dovolanie odmietol.

1.3. Po vrátení veci súd prvej inštancie uzavrel, že je potrebné ustáliť okamih vzniku zákonného vecného bremena, a teda či na predmetných nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcu došlo ku vzniku zákonného vecného bremena v zmysle zákona č. 351/2011 Z. z. Len v takom prípade sa žalobca mohol dôvodne domáhať náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľností z dôvodu zriadeného zákonného vecného bremena za obdobie od 15. 03. 2017 do 22. 08. 2018. Súd s poukazom na vykonané dokazovanie mal za to, že v danom spore neboli splnené hmotnoprávne predpoklady, ako i formálne predpoklady pre vznik zákonného vecného bremena.

1.4. Súd preskúmal splnenie formálnej podmienky pre vznik vecného bremena, ktorou je upovedomenie vlastníka nehnuteľností o začatí výkonu práva 15 dní vopred a dospel k záveru, že uvedená formálna podmienka pre vznik zákonného vecného bremena splnená nebola. V danom spore nebolo preukázané, že by sa upovedomenie o začatí výkonu práva vyplývajúceho z vecného bremena dostalo do dispozície žalobcu ako vlastníka predmetnej nehnuteľnosti. Zároveň súd odkázal na vyjadrenie žalovaného, ktorý potvrdil, že upovedomenie žalobcovi žalovaným nebolo doručené. Súd ustálil, že vznik vecného bremena časovo predchádza povinnosť upovedomiť vlastníka o začatí výkonu, čo vyplýva zo samotného textu zákona, ktorý stanovuje pred začatím výkonu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu upovedomiť vlastníka dotknutej nehnuteľnosti najmenej 15 dní vopred, keď upovedomenie je jedným z predpokladov pre vznik zákonného vecného bremena. Žalovaný tvrdil o. i., že za moment oznámenia začiatku výkonu práv žalovaného podľa § 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. možno považovať zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností. Splnenie tejto informačnej povinnosti je v zákone na ochranu povinnej osoby a žalobca týmto potvrdzuje, že o tejto skutočnosti bol informovaný. Súd sa s uvedeným tvrdením žalobcu nestotožnil, nakoľko deň zápisu zákonného vecného bremena do katastra nehnuteľností ako moment oznámenia začiatku výkonu práv žalovaného je vylúčený vzhľadom na evidenčný charakter záznamu, ktorý nemá vplyv na vznik, zmenu a zánik práv k nehnuteľnostiam. Súd s poukazom na uvedené mal za to, že zákonné vecné bremeno nikdy v tomto prípade nevzniklo, nakoľko neboli dodržané zákonom stanovené podmienky, ktoré zákon *expressis verbis* stanovuje, vecné bremeno reálne neexistovalo, naviac nebolo ani preukázané, že žalobca ako vlastníka nehnuteľností bol obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľností. S poukazom na uvedené sa žalobca nemohol dôvodne domáhať náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľností z dôvodu zriadeného zákonného vecného bremena za obdobie od 15. 03. 2017 do 22. 08. 2018, a preto súd žalobu žalobcu ako podanú nedôvodne zamietol.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 10. decembra 2024 sp. zn. 12Co/106/2023 rozhodol tak, že:

„Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovanému voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.“

2.1. Odvolací súd uviedol, že vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Aj keď majú nesporný verejnoprávny prvok daný spôsobom ich vzniku a účelom, ktorému slúžia, nemožno prehliadať, že majú aj významný prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremeno ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Vecné bremená sa vyznačujú tým, že spočívajú v obmedzení vlastníka nehnuteľnosti buď na prospešnejšie využívanie nehnuteľností alebo prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti iného konkrétneho vlastníka alebo na prospech určitej konkrétnej fyzickej či právnickej osoby. Toto

obmedzenie je vždy spojené so zaťaženou nehnuteľnosťou (obmedzenie vlastníka v prospech panujúcej nehnuteľnosti). Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim ale nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli. V prípade vecných bremien zriaďovaných priamo zo zákona ide vo svojej podstate o určitý druh verejnoprávneho obmedzenia vlastníka nehnuteľnosti.

2.2. Oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam v súvislosti so zriaďovaním a prevádzkovaním elektronických komunikačných sietí upravuje i zákon č. 351/2011 Z. z., čo nepochybne vyplýva z ustanovenia § 1 ods. 1 písm. g) tohto právneho predpisu. Ide o obmedzenie verejnoprávne, ktoré je i podľa výslovnej dikcie zákona konštruované vo verejnom záujme. Zákon č. 351/2011 Z. z. je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku *lex specialis*. Umožňuje, aby si dotknutá osoba uplatnila nárok na jednorazovú náhradu za podstatné obmedzenie v užívaní pozemku zriadením vecného bremena zo zákona. V zmysle uvedeného zákona je podnik ako poskytovateľ verejnej siete vo verejnom záujme oprávnený zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti. Povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 písm. a) (povinnosti strpieť výkon týchto oprávnení) sú vecnými bremenami viaznucami na dotknutých nehnuteľnostiach, ide o tzv. zákonné vecné bremená, za ktoré zákon priznáva právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/89/2008 zo dňa 21. 12. 2009). V prípade vecného bremena podľa § 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z. ide o zákonné vecné bremeno; určitý druh verejnoprávneho obmedzenia vlastníka nehnuteľnosti. Toto obmedzenie vlastníckeho práva je výrazom prevahy verejného záujmu nad záujmom jednotlivca bez toho, aby toto zasahovanie bolo podmienené súhlasom zo strany dotknutého vlastníka (porovnaj napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/89/2008 zo dňa 21. 12. 2009, sp. zn. 7Cdo/26/2014 zo dňa 24. 03. 2015 alebo sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo dňa 14. 04. 2016). Z ustanovenia § 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z. vyplýva, že povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 písm. a) sú vecnými bremenami viaznucami na dotknutých nehnuteľnostiach. Podľa § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z. podnik môže v nevyhnutnom rozsahu a ak je to vo verejnom záujme zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti. Predmetné ustanovenie tak zakotvuje (1) oprávnenú osobu zo zákonného vecného bremena, ktorou je podnik (§ 5 ods. 1 prvá veta zákona č. 351/2011 Z. z.), (2) zákonný predpoklad, ktorý musí byť splnený na vznik zákonného vecného bremena, t. j. verejný záujem na existencii zákonného vecného bremena, ako aj (3) obsah zákonného vecného bremena, t. j. právo podniku zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti a (4) rozsah zákonného vecného bremena, t. j. v nevyhnutnom rozsahu, v akej miere je dotknutá nehnuteľnosť zaťažená. Odvolací súd na základe podaného odvolania žalobcu preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, v súlade s odvolacími dôvodmi vznesenými odvolateľom a dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď bez toho, aby sa zaoberal kumulatívnym splnením všetkých podmienok pre vznik zákonného vecného bremena tak ako to uvádzal vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolací súd, súd len stroho konštatoval skutočnosť, že žalobcovi nebolo doručené upovedomenie o začatí výkonu práva vyplývajúceho z vecného bremena podľa § 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z., preto nemohlo dôjsť k vzniku zákonného vecného bremena. Odvolací súd sa s takto prijatým strohým záverom súdu bez ďalšieho odôvodnenia a preskúmania všetkých kumulatívnych podmienok pre vznik zákonného vecného bremena nestotožnil. Už vo svojom predošlom zrušujúcom rozhodnutí, ktoré je potrebné vnímať ako celok a prihliadať na všetky skutočnosti a právne názory v ňom uvedené, odvolací súd uviedol, že pre priznanie jednorazovej peňažnej náhrady žalobcovi bolo potrebné sa v danej veci vysporiadať s podstatnou právnou skutočnosťou, a to či na predmetných pozemkoch žalobcu došlo ku vzniku zákonného vecného bremena, pretože len v prípade ak ku vzniku zákonného vecného bremena skutočne došlo, žalobcovi vznikol nárok na peňažnú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Danosť tejto právnej skutočnosti o vzniku zákonného vecného bremena musí súd nevyhnutne predbežne skúmať pri posudzovaní dôvodnosti žaloby žalobcu o zaplatenie primeranej náhrady za zriadené zákonné vecné bremeno. Odvolací súd súčasne uviedol vo svojom rozhodnutí zákonné podmienky, ktoré musia byť kumulatívne splnené pre vznik zákonného vecného bremena, a to oprávnená osoba zo zákonného vecného bremena, verejný záujem na existencii zákonného vecného bremena, obsah zákonného vecného bremena, t. j. právo podniku zriaďovať a

prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti a nevyhnutný rozsah zákonného vecného bremena. Uvedené podmienky súd prvej inštancie vôbec neskúmal, zameriaval sa len na samotné doručenie upovedomenia o začatí výkonu práva a z toho vyvodil záver, že zákonné vecné bremeno v danej veci nevzniklo.

2.3. Ako už súd uviedol, v spore o zaplatenie peňažnej náhrady za zriadené vecné bremeno ku konkrétnemu pozemku podľa § 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z. musí súd nevyhnutne skúmať splnenie podmienok na vznik vecného bremena, pretože jeho vznikom je podmienený vznik nároku vlastníka nehnuteľnosti (žalobcu) na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Keďže súd prvej inštancie opätovne zákonné podmienky pre jeho vznik neskúmal, resp. sa v odôvodnení rozhodnutia bližšie nevysporiadal s tým, či ich považoval za naplnené, keď len preskúmaval podmienku doručenia oznámenia o začatí výkonu práva z vecného bremena, odvolací súd považuje za dôvodné sa k ich naplneniu bližšie vyjadriť a súčasne s tým i ustáliť okamih vzniku vecného bremena. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že pre vznik zákonného vecného bremena musia byť splnené viaceré zákonné podmienky súčasne. Oprávneným z vecného bremena môže byť len subjekt, ktorý je podnikom v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. (podmienka oprávneného subjektu) a okrem toho zriaďuje a prevádzkuje verejnú sieť vo verejnom záujme (podmienka verejného záujmu a obsahu vecného bremena). Uvedené podmienky oprávneného subjektu, verejného záujmu a obsahu zákonného vecného bremena boli naplnené, pretože žalovaný je podnikom v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. a zriaďuje a prevádzkuje verejnú sieť vo verejnom záujme, čo medzi stranami sporu bolo nesporným. Čo sa týka poslednej zákonnej podmienky nevyhnutného rozsahu zákonného vecného bremena, odvolací súd mal za to, že i táto podmienka bola naplnená, keď vecné bremeno malo vzniknúť len na časti dotknutých parciel, ktorými budú prechádzať optické káble, resp. káblové vedenia. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu vzniká zo zákona len v nevyhnutnej miere a v rozsahu potrebnom pre poskytovanie služby vo verejnom záujme, v súlade s princípom primeranosti a proporcionality tak, aby došlo k obmedzeniu výkonu vlastníckeho práva v najnižšom možnom rozsahu. Rozsah vecného bremena vyjadruje, v akej miere je dotknutá nehnuteľnosť zaťažená, pričom v danom prípade má byť, resp. je zaťažená len časť dotknutých parciel kadiaľ by viedli optické káble, resp. káblové vedenia, a teda nie celé dotknuté nehnuteľnosti. Uvedené vyplýva z návrhu žalovaného na vykonanie záznamu zákonného vecného bremena a k tomu priloženej prílohy, ktoré sú súčasťou spisu Okresného úradu, katastrálneho odboru Z 501/.

2.4. V samotnom návrhu žalovaný uviedol, že trasy telekomunikačných vedení sú volené tak, aby čo najmenej zasahovali do práv tretích osôb, čo potvrdzuje aj priložený vypracovaný projekt Ing. Y. T., ktorý zobrazuje plánované káblové trasy. Nie je preto pravdou, že žalovaný sa rozhodol vykonávať právo na pozemku v celom rozsahu, pretože už z obsahu podaného návrhu na vykonanie záznamu a listín k nemu pripojených vyplýva, že žiadal o vykonanie záznamu len k dotknutým nehnuteľnostiam v nevyhnutnom rozsahu, a to napriek tomu, že nepredložil vyžadovaný geometrický plán, keď mal za to, že nevyhnutný rozsah zákonného vecného bremena vyplýva z vypracovaného projektu Ing. Y. T.. Na základe splnenia zákonných podmienok vzniku vecného bremena mal odvolací súd za to, že k vzniku zákonného vecného bremena došlo. Pokiaľ žalobca poukazoval na skutočnosť, že žalovaný na výzvu katastrálneho úradu nedoložil geometrický plán, aby došlo k zapísaniu vecného bremena len v nevyhnutnom rozsahu, preto bolo zákonné vecné bremeno zapísané v celom rozsahu, odvolací súd uviedol, že je potrebné brať na zreteľ, že záznam vykonaný katastrálnym úradom na liste vlastníctva len deklaruje už vzniknuté vecné bremeno, preto skutočnosť, či žalovaný predložil geometrický plán alebo nie, a skutočnosť v akom rozsahu úrad zapísal záznamom vecné bremeno na list vlastníctva nemá vplyv na to, v akom rozsahu vzniklo vecné bremeno kumulatívnym splnením zákonných podmienok jeho vzniku.

2.5. Zákon č. 351/2011 Z. z. neupravuje okamih vzniku zákonného vecného bremena podľa § 66 ods. 1 ods. a) zákona č. 351/2011 Z. z. Do úvahy pripadajú viaceré možnosti, a to: deň účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. (§ 81 zákona č. 351/2011 Z. z.), deň zápisu zákonného vecného bremena do katastra nehnuteľností (§ 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z.), deň právoplatnosti územného rozhodnutia o umiestnení stavby - verejnej siete (§ 39a Stavebného zákona), deň uplynutia 15-dňového upovedomenia povinného z vecného bremena o začatí výkonu práva (§ 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z.), deň skutočného zriadenia predmetu zákonného vecného bremena. Odvolací súd sa priklonil k záveru, že za deň vzniku zákonného vecného bremena podľa zákona č. 351/2011 Z. z. možno považovať len deň

účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z., pretože zákonné vecné bremeno predstavuje zákonné práva podniku, ktoré môže podnik kedykoľvek počas účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. uplatniť za predpokladu, že sú kumulatívne splnené zákonné podmienky, a to oprávnená osoba zo zákonného vecného bremena, verejný záujem na existencii zákonného vecného bremena, obsah zákonného vecného bremena, t. j. právo podniku zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti a nevyhnutný rozsah zákonného vecného bremena. Deň zápisu zákonného vecného bremena do katastra nehnuteľností vzhľadom na deklaratórny charakter záznamu, nemožno považovať za okamih vzniku zákonného vecného bremena. Zo znenia ust. § 34 ods. 1 katastrálneho zákona vyplýva, že práva k nehnuteľnostiam (ktoré sa zapisujú do katastra a medzi ktoré patria aj vecné bremená), ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, sa zapisujú do katastra záznamom. Je teda zrejmé, že k vzniku zákonného vecného bremena musí dôjsť ešte pred podaním návrhu na vykonanie záznamu. Deň právoplatnosti územného rozhodnutia je vylúčený z toho dôvodu, že pre vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby vedenia verejnej siete musí byť podnik (ak nie je vlastníkom pozemku alebo nemá súhlas vlastníka pozemku) oprávnený z vecného bremena k cudziemu pozemku, na ktorom má byť vedenie postavené, a teda vecné bremeno vzniká ešte pred rozhodnutím o umiestnení stavby. Z tohto dôvodu ani deň skutočného zriadenia predmetu zákonného vecného bremena nemožno považovať za deň vzniku zákonného vecného bremena. Čo sa týka vzniku vecného bremena uplynutím 15-dňového upovedomenia povinného z vecného bremena o začatí výkonu práva (§ 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z.), odvolací súd sa vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí priklonil k názoru, že zákonné vecné bremeno vzniká najskôr 16. deň po upovedomení dotknutého vlastníka, a najneskôr vznikne zhotovením vedenia optickej siete, keď za formálny predpoklad pre vznik vecného bremena podľa zákona č. 351/2011 Z. z. považoval doručenie upovedomenia o začatí výkonu práva podľa § 66 ods. 3 tohto zákona. Takýto právny názor zaujal aj Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 17Co/119/2018 zo dňa 15. 08. 2018. Hoci odvolateľ namietal, že toto rozhodnutie nie je meritórnym rozhodnutím a jeho skutkový stav nie je zhodný so skutkovým stavom v tomto konaní, nič nebránilo odvolaciemu súdu podporne poukázať na právny názor v ňom vyslovený, pričom odvolací súd rozhodne nezaložil svoje zrušujúce rozhodnutie len na právnom názoru tu vyjadrenom, ale na základe aj iných rozhodných skutočností. Z dôvodu, že v súvislosti s otázkou ustálenia okamihu vzniku vecného bremena neexistuje ustálená rozhodovacia prax súdov, ktorou by sa odvolací súd mohol riadiť, v čase rozhodovania o odvolaní proti prvému rozhodnutiu vo veci samej sa priklonil k uvedenému právnomu záveru a názoru. Aj odvolateľ v podanom odvolaní uvádzal, že otázka určenia momentu vzniku zákonných vecných bremien je v súčasnej právnej teórii, ale i praxi naďalej neustálená. Medzitým sa rozhodovacia prax súdov (najmä odvolacích súdov) vyvinula, keďže sa neustále rozhodujú spory týkajúce sa zákonných vecných bremien, a hoci naďalej nie je judikátorne ustálená otázka vzniku zákonného vecného bremena podľa zákona č. 351/2011 Z. z., odvolací súd prehodnotil svoj prijatý právny názor o okamihu vzniku zákonného vecného bremena a na doteraz vyslovenom názore naďalej netrval. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že ak aj odvolací súd vo veci už rozhodol zrušujúcim uznesením, právny názor vyslovený v zrušujúcom uznesení je právne záväzný pre súd prvej inštancie. Zároveň na takto vyslovený právny názor môžu mať vplyv aj skutkové závery vyplývajúce z doplnenia dokazovania. Ak teda súd prvej inštancie znova vo veci rozhodne a proti jeho rozhodnutiu je podané odvolanie, odvolací súd je povinný vykonať nový odvolací prieskum napadnutého rozhodnutia, v ktorom sa môže odchýliť aj od pôvodného právneho názoru. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/81/2022 zo dňa 26. 04. 2023, v ktorom vyjadril názor, že v praxi nie je vylúčená situácia, že odvolací súd v zrušovacom rozhodnutí vysloví určitý právny názor, ktorý súd prvej inštancie následne (povinne) pretaví do svojho rozhodnutia, avšak odvolací súd po podaní odvolania tento svoj vlastný právny názor zmení (bez toho, aby došlo ku skutočnostiam ako je zmena zisteného skutkového stavu a pod.) a rozhodne inak. Už staršia rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 68/1971) pripustila, aby odvolací súd svoj skorší záväzný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zmenil, nakoľko z Občianskeho súdneho poriadku nevyplývala viazanosť vlastným právnym názorom. Keďže ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ohľadom kasačnej záväznosti rozhodnutí súdov vyššej inštancie sú obsahovo totožné s ustanoveniami v Civilnom sporovom poriadku, je táto judikatúra použiteľná aj pre nový procesný kódex. Tento názor potvrdzuje aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení a potvrdí také rozhodnutie, ktorým tento jeho

skorší právny názor nerešpektoval (pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/3342/2007 z 24. 10. 2007, sp. zn. 25Cdo/3210/2006 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/19/2022). Obdobne Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 22Cdo/1349/2006 z 03. 05. 2007 uviedol, že aj keď zmena skoršieho, pre súd záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom. Z týchto dôvodov (ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom) je a priori vylúčené, aby došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a porušeniu princípu právnej istoty procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý prehodnotil svoj právny záver o okamihu vzniku vecného bremena, a to aj s prihliadnutím na neustály vývoj rozhodovacej praxe odvolacích súdov.

2.6. Okrem uvedeného sa odvolací súd odklonil od doterajšieho názoru, že formálnym predpokladom pre vznik zákonného vecného bremena podľa zákona č. 351/2011 Z. z. je doručenie upovedomenia o začatí výkonu práva podľa § 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z., aj z dôvodu, že zákon č. 351/2011 Z. z. v ust. § 73 ods. 1 písm. b) (predtým § 73 ods. 1 písm. d)) zavádza sankciu za porušenie upovedomenia o začatí výkonu práva podľa § 66 ods. 3, a to peňažnú pokutu. V siedmej časti zákona č. 351/2011 Z. z. sú upravené sankcie, ktoré je možné telekomunikačnému podniku uložiť pri porušení povinností vyplývajúcich podniku z predmetného zákona. Nesplnenie povinnosti podľa § 66 ods. 3 je podľa § 73 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. sankcionovateľné peňažnou pokutou. Možným následkom porušenia povinnosti podniku podľa § 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. je teda sankcia v podobe uloženia peňažnej pokuty. Neuskutočnenie upovedomenia o začatí výkonu má tak v zmysle zákona iné zákonné konzekvencie než obmedzenie vzniku zákonného vecného bremena, preto nemožno naďalej zotrvať na názore, že doručenie upovedomenia o začatí výkonu práva podľa § 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. je formálnym predpokladom pre vznik zákonného vecného bremena, ktorý keď nie je naplnený, takéto zákonné vecné bremeno nevznikne. Ako už odvolací súd uviedol, za deň vzniku zákonného vecného bremena podľa zákona č. 351/2011 Z. z. možno považovať len deň účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z., pretože zákonné vecné bremeno predstavuje zákonné práva podniku, ktoré môže podnik kedykoľvek počas účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. uplatniť za predpokladu, že sú kumulatívne splnené zákonné podmienky. Ak právna norma pripúšťa možnosť vzniku vecných bremien v určitých prípadoch (tak ako tomu je v prípade zákona č. 351/2011 Z. z.), tá stanovuje možnosť vzniku zákonného vecného bremena hypoteticky. Ku vzniku vecného bremena dôjde až nastúpením ďalších skutočností, ktoré ak naplnia zákonné podmienky, vecné bremeno vznikne. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalobcu, že až do momentu, kedy si konkrétny subjekt, t. j. podnik, začne práva podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. uplatňovať voči konkrétnemu subjektu (vlastníkovi nehnuteľnosti) a konkrétnej nehnuteľnosti, tieto predstavujú len potencionálnu zákonnú možnosť na ich uplatňovanie podnikom.

2.7. Zo všetkých vyššie uvedených skutočností teda jasne vyplýval záver, že zákonné vecné bremeno vzniká okamihom kumulatívneho naplnenia zákonných podmienok, pričom práva zo vzniknutého vecného bremena predstavujú potencionálnu zákonnú možnosť na ich uplatňovanie oprávneným subjektom. Ako uviedol odvolací súd vyššie v prejednávanej veci došlo ku kumulatívne naplneniu zákonných podmienok vzniku vecného bremena zo zákona, keď bola naplnená podmienka oprávneného subjektu - podniku podľa § 5 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., keďže poskytuje sieť alebo službu (v danom spore žalovaný), podmienka verejného záujmu a obsahu vecného bremena - verejnú sieť zriaďuje a prevádzkuje vo verejnom záujme, a rovnako podmienka nevyhnutného rozsahu zákonného vecného bremena, a to len v časti dotknutých nehnuteľností, cez ktorú budú prechádzať káble vedenia siete, čo vyplýva z vypracovaného projektu Ing. Y. T..

2.8. Žalobca v podanom odvolaní uvádzal, že zákonné vecné bremená vznikajú na základe zákona, a teda k zákonom aprobovanému stavu musí pristúpiť ďalšia skutočnosť. Pojem „na základe zákona“ znamená, že k zákonom aprobovanému stavu musí pristúpiť ďalšia skutočnosť na vznik vecného bremena. Žalobca mal za to, že touto skutočnosťou je začatie výkonu práv podnikom podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., ktoré môže mať charakter právneho alebo faktického konania. S týmto sa odvolací súd nestotožnil, pretože zo zákona č. 351/2011 Z. z. vyplýva, že podnik je povinný pred začatím výkonu práv upovedomiť vlastníka alebo užívateľa dotknutej nehnuteľnosti najmenej 15 dní vopred, a teda touto úvahou opätovne dospel k záveru, že zákonné vecné bremeno vzniká na 16. deň po upovedomení

dotknutého vlastníka tak, ako uviedol odvolací súd vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí. Pokiaľ žalobca uvádzal, že samotné vecné bremeno vzniklo najneskôr spolu s ďalšou skutočnosťou - podaním návrhu na zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností, odvolací súd zdôraznil evidenčný charakter záznamu do katastra nehnuteľností, ktorý len deklaruje existenciu už vzniknutého zákonného vecného bremena. Súčasne táto skutočnosť - podanie návrhu na zápis vecného bremena nemôže byť začatím výkonu práv podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., pretože ako už bolo uvedené vyššie zákonné vecné bremeno by vzniklo až na 16. deň po upovedomení dotknutého vlastníka o začatí výkonu práv podľa § 66 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. Odvolací súd dodal, že so začatím výkonu práv nemožno spájať okamih vzniku zákonného vecného bremena, pretože to vzniká predtým ako oprávnený subjekt začne vykonávať svoje práva a tieto práva predstavujú potencionálnu zákonnú možnosť na ich uplatňovanie oprávneným subjektom.

2.9. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu uvedeným v odvolaní, že rozhodujúcou skutočnosťou pre vznik nároku na jednorazovú náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. je okamih vzniku núteného obmedzenia, pretože zo zákonného znenia ust. § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. vyplýva, že obmedzenie v obvyklom užívaní nehnuteľnosti zákonodarca podmienil príčinou - výkonom práv podniku podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., keď stanovil, že ak je vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti v dôsledku výkonu práv podniku podľa odseku 1 obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti, má právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že k obmedzeniu obvyklého užívania nehnuteľností musí dôjsť v dôsledku výkonu práv podnikom, a to práv: zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti, vstupovať v súvislosti so zriaďovaním, prevádzkovaním, opravami a údržbou vedení na cudziu nehnuteľnosť, vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a jej porastu, najmä odstraňovať a okliešňovať stromy a iné porasty ohrozujúce bezpečnosť a spoľahlivosť vedenia, ak to po predchádzajúcej výzve neurobil vlastník alebo užívateľ pozemku. Samozrejme okrem vzniku núteného obmedzenia je potrebné, aby zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 351/2011 Z. z. skutočne vzniklo, pretože pokiaľ by k jeho vzniku nedošlo, nie je možné, aby si vlastník nehnuteľnosti dôvodne uplatňoval nárok na jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti v dôsledku výkonu práv podniku podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. Pri prijatí záveru, či v danom prípade došlo k vzniku núteného obmedzenia užívania dotknutých nehnuteľností, odvolací súd vychádzal z nasledujúceho. V predmetnej veci je žalovaný ako podnik oprávnený vykonávať práva podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., čo bolo medzi stranami sporu nesporné. Keďže k výkonu týchto práv má dochádzať na cudzej nehnuteľnosti (nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu), na výkon týchto práv je potrebné oprávnenie. Týmto oprávnením je v prípade zriaďovania verejnej siete a stavania jej vedenia podľa § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z. rozhodnutie o umiestnení stavby podľa § 39a Stavebného zákona, pretože len na základe vydaného rozhodnutia o umiestnení stavby môže dôjsť k zriadeniu verejnej siete a výstavbe jej vedenia. Už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí odvolací súd uviedol, že verejnou sieťou je elektronická komunikačná sieť (§ 2 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z.), ktorá sa úplne alebo prevažne používa na poskytovanie verejných elektronických komunikačných služieb, ktoré podporujú prenos signálov medzi koncovými bodmi siete (§ 2 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z.). Vedenie sietí sú líniové a inžinierske stavby sietí a verejné technické vybavenie územia, najmä nadzemné a podzemné vedenia (§ 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z.). Na zriadenie verejnej siete a výstavbu jej vedenia sa nevyžaduje stavebné povolenie ani ohlásenie (§ 56 písm. b) Stavebného zákona), t. j. na zriadenie verejnej siete a výstavbu jej vedenia postačuje rozhodnutie o umiestnení stavby. Práve vydaním rozhodnutia o umiestnení stavby je podnik oprávnený vykonávať svoje práva podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. a vlastník dotknutých nehnuteľností je povinný výkon práv podniku ako oprávneného subjektu strpieť, a teda existencia rozhodnutia o umiestnení stavby obmedzuje žalobcu ako vlastníka dotknutých nehnuteľností v ich obvyklom užívaní. V predmetnom spore k vydaniu rozhodnutia o umiestnení stavby, ani k reálnemu výkonu práv podniku podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. nedošlo, preto odvolací súd zastával názor, že nedošlo k obmedzeniu v obvyklom užívaní dotknutých nehnuteľností, čo by zakladalo nárok žalobcu na jednorazovú náhradu v súlade s ust. § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z.

2.10. Žalobca mal za to, že v jeho prípade došlo k právnomu obmedzeniu užívania dotknutých nehnuteľností, ktoré spočívalo v zápise vecného bremena do listu vlastníctva formou záznamu, čím žalobcovi vznikol nárok na jednorazovú náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. Poukazoval

prítom na skutočnosť, že záznam o zákonnom vecnom bremene bol v katastri nehnuteľností zapísaný v období od 15. 03. 2017 do 22. 08. 2018, v tomto období bol obmedzený v užívaní dotknutých nehnuteľností tak, že s nimi nemohol disponovať v takom rozsahu ako by mohol, keby nedošlo k zápisu vecného bremena. Uvedenú námietku žalobcu odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Obmedzenie disponovania s predmetom vlastníctva (nehnuteľnosťou), pri ponímaní práva disponovať s predmetom vlastníctva ako jedného z najzákladnejších vlastníckych práv (právo vec držať, užívať, požívať jej plody a úžitky a nakladať s ňou), nemožno stotožňovať s právnym obmedzením užívania nehnuteľnosti, pretože právo vec (nehnuteľnosť) užívať a právo s ňou disponovať sú rozdielne a oddelené práva vlastníka tvoriace spolu s ostatnými právami koncepciu vlastníckeho práva. Okrem uvedeného odvolací súd tiež poukázal na skutočnosť, že zo znenia zákonného ust. § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. jednoznačne vyplýva, že vlastník pozemku má nárok na náhradu, ak je obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti. Pod pojem obvyklé užívanie nehnuteľnosti nie je možné zahrnúť disponovanie s nehnuteľnosťou. V tejto súvislosti odvolací súd opäť poukázal na ust. § 123 OZ, ktoré ponúka výpočet najzákladnejších práv vlastníka, a to vlastník je oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Prostredníctvom práva užívať vec a požívať jej plody a úžitky je realizovaná úžitková a ekonomická hodnota veci, pričom toto právo je potrebné odlišovať od práva nakladania s predmetom vlastníctva. Keďže zákonodarca v ust. § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. vymedzil nárok na jednorazovú náhradu za obvyklé užívanie nehnuteľnosti, je potrebné tento pojem vykladať zužujúco, a to konkrétne len na faktické užívanie nehnuteľnosti obvyklým spôsobom, do ktorého nespadá i samotné nakladanie (disponovanie s vlastníckym právom k nehnuteľnosti). V opačnom prípade by zákonodarca v predmetnom zákonnom ustanovení volil všeobecnejšie slovné spojenie ako „obmedzenie vlastníckeho práva“ alebo „obmedzenie vlastníctva“ a nárok na jednorazovú náhradu by priznal za obmedzenie vlastníckeho práva, resp. vlastníctva.

2.11. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, preto odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že mu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov, vynaložených v tomto štádiu konania. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Poukázal na skutočnosť, že porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces prejavené v odňatí možnosti konať pred súdom bolo založené tým, že prvostupňový súd vyslovil v predmetnej veci právne posúdenie, odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil, avšak z celkom iných dôvodov a s celkom iným právnym posúdením, čím sa zároveň stotožnil s odvolaním žalobcu, ktorý namietal nesprávne právne posúdenie veci. Právne posúdenie odvolacieho súdu je prekvapivé, pretože pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a zároveň je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce. Súd posudzoval otázku posúdenia existencie samotného nároku na náhradu, ktorú žalobcovi (z iných dôvodov ako prvostupňový súd) nepriznal. Ak sa odvolací súd rozhodol takto postupovať, mal vyzvať strany, aby sa k možnému použitiu iného ustanovenia vyjadrili. Prvostupňový súd žalobu žalobcu zamietol z dôvodu, že vecné bremeno nevzniklo pre nesplnenie formálnej podmienky - doručenie upovedomenia, čím neboli naplnené formálne znaky pre vznik vecného bremena, a preto nemohol vzniknúť ani žalobcov nárok na náhradu. Argumentácia prvostupňového súdu je však priamo prevzatá z argumentácie odvolacieho súdu vyjadrenej v prvom rozhodnutí odvolacieho súdu. Naproti tomu sa však odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku zásadne odchyľuje od argumentácie, na základe ktorej rozhodol súd prvého stupňa, a teda aj od svojej pôvodnej argumentácie, ktorú vyjadril v prvom rozhodnutí odvolacieho súdu. Odvolací súd sa teda stotožnil s odvolacími dôvodmi dovolateľa, keď poprel správnosť vlastného právneho názoru prevzatého prvostupňovým súdom, že vecné bremeno nemôže vzniknúť najskôr 16. deň po upovedomení dotknutého vlastníka, a najneskôr vznikne zhotovením vedenia optickej siete ako líniovej stavby. Odvolací súd ustúpil od svojho predchádzajúceho právneho názoru v súlade s tým, čo žalobca žiadal v odvolaní, avšak prekvapivo prišiel s iným právnym názorom, a to že pri vecnom bremene, ktoré bolo „len zapísané“ v katastri nehnuteľností nevzniká nárok na náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. Odvolací súd, v otázke vzniku vecného bremena, vec posúdil inak ako vo svojom predošlom rozhodnutí - prvom rozhodnutí odvolacieho súdu a

uviedol, že vecné bremeno podľa zákona č. 351/2011 Z. z. vzniká dňom účinnosti tohto zákona. Odvolací súd však hneď v ďalších vetách pomerne nejasne uvádza, že zákon č. 351/2011 Z. z. pripúšťa možnosť vzniku vecného bremena a stanovuje možnosť vzniku len hypoteticky, pričom dodáva, že ku vzniku dôjde až nastúpením ďalších skutočností. Na tomto mieste sa súd stotožnil aj s tvrdením žalobcu o tom, že do momentu začatia výkonu oprávnení podľa § 66 zákona č. 351/2011 Z. z., sú tieto možnosti len potenciálnou možnosťou. V nasledujúcom bode odvolací súd ku všetkému uvedenému dodáva, že zákonné vecné bremeno vzniká okamihom kumulatívneho naplnenia zákonných podmienok. Žalobca má za to, že táto argumentácia je v rozpore s pôvodným názorom odvolacieho súdu a súčasne ňou odvolací súd prisvedčil argumentácii žalobcovi obsiahnutej v odvolaní. Prekvapivo a vzhľadom na doterajšie konanie neočakávane však posúdil, že aj napriek tomu, že vecné bremeno vzniklo, nárok na náhradu za obmedzenie takýmto spôsobom v prospech žalobcu daný nie je. Uvedené podčiarkuje aj to, že prvé rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj druhé rozhodnutie odvolacieho súdu v tomto konaní vydal totožný senát. Posúdenie otázky, či došlo k vzniku vecného bremena, malo priamy vplyv na nárok na náhradu, ktorý si žalobca v tomto konaní uplatňuje. V druhom rozhodnutí prvostupňového súdu mu tento nárok priznaný nebol, keďže neboli splnené podmienky pre vznik vecného bremena. Odvolací súd však v dovolaní napadnutom rozsudku uviedol, že vecné bremeno vzniklo účinnosťou zákona č. 351/2011 Z. z. a nie v moment, ktorý označil prvostupňový súd, čím odvolací súd odvolaniu žalobcu vyhovel, keďže uznal, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil. Žalobcovi však nárok na náhradu aj tak nepriznal a to preto, že nemalo dôjsť k jeho obmedzeniu v obvyklom užívaní. Odvolací súd vykladal pojem „obmedzenie v obvyklom užívaní“, z čoho vyvodil záver, že žalobcovi, aj napriek vzniku vecného bremena, nevznikol nárok na náhradu. Zhrňujúc vyššie uvedené, žalobca má za to, že odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivý proces (odňatie možnosti konať pred súdom), pretože ho v zmysle ust. § 382 CSP neoboznámil so svojim odlišným právnym posúdením otázky vzniku náhrady za obmedzenie vecným bremenom v predmetnom konaní, a to ani písomne. Inými slovami, ak sa odvolací súd stotožnil s právnym posúdením žalobcu v otázke okamihu vzniku vecného bremena, mal dať stranám sporu možnosť vyjadriť sa k odlišnému posúdeniu existencie nároku na náhradu. O tomto odlišnom právnom posúdení sa žalobca dozvedel až z verejného vyhlásenia druhého rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. z jeho písomného vyhotovenia, a teda až v čase, kedy už nemal žiadnu možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania a predniesť odvolaciemu súdu svoje argumenty.

3.2. Žalobca má ďalej za to, že prvé rozhodnutie odvolacieho súdu, kedy posúdil okamih vzniku vecného bremena viaznuci na doručenie upovedomenia, resp. dokonca až zhotovením líniovej stavby, je nesprávnym právnym posúdením. Toto posúdenie navyše vychádzalo z nemeritórneho rozhodnutia nejudikátornej povahy, ktorého skutkový stav bol vzhľadom na prejednávaný spor irelevantný a navyše sa týkal ustanovení zákona, ktoré boli v čase tohto konania už neúčinné. V neposlednom rade sa súd touto otázkou zaoberal aj napriek tomu, že nebola medzi stranami sporná a otočil dôkazné bremeno na žalobcu, ktorý musí dokazovať existenciu vzniku vecného bremena, a to aj napriek tomu, že všetky kroky žalovaného smerovali k tomu, aby vecné bremeno vzniklo, pričom bolo aj rok a pol zapísané v katastri nehnuteľností.

3.3. Žalobca má za to, že odvolací súd nesprávne postupoval, ak žalobcu zaviazal k náhrade trov celého doterajšieho súdneho konania. Žalobca má za to, že ak mal byť zaviazaný k náhrade trov konania, odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku nezohľadnil skutočný priebeh súdneho konania s ohľadom na procesné zavinenie trov stranami sporu, a ponechal celú ťarchu nákladov konania na žalobcu. Žalobca má za to, že vzhľadom na okolnosti uvedené v tomto dovolaní zohľadňujúc správanie sa žalovaného a celkový priebeh a postup súdu, v konaní, ktoré tomuto dovolaniu predchádzalo má žalobca za to, že odvolací súd mal na uvedené prihliadnuť a zaoberať sa aplikáciou ustanovenia § 257 CSP o nepriznaní náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

3.4. Žalobca sa nestotožňuje s právnymi závermi odvolacieho súdu uvedenými v odôvodnení dovolaní napadnutého rozsudku, a to z dôvodu, že odvolací súd sa pri právnom posúdení nároku žalobcu zaoberal otázkami, ktoré podľa názoru žalobcu, ešte neboli v rozhodovacej praxi vyriešené. Výsledkom riešenia uvedených právnych otázok odvolacím súdom bolo nesprávne právne posúdenie veci a potvrdenie zamietnutia žaloby žalobcu, s čím sa žalobca nestotožňuje. Vzhľadom k uvedenému je daná potreba, aby sa dovolací súd zaoberal právnymi otázkami, a to:

„Zakladá zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností podľa § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z. nárok na náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z.“ Odvolací súd mal, na

rozdiel od svojho predchádzajúceho právneho posúdenia za to, že vecné bremeno vzniklo účinnosťou zákona č. 351/2011 Z. z., v čom sa zhodol s argumentáciou žalobcu v jeho odvolaní. Odvolací súd však v otázke existencie nároku na náhradu za obmedzenie vecným bremenom podľa zákona č. 351/2011 Z. z. posúdil, že žalobca nebol obmedzený v obvyklom užívaní. Pre porozumenie argumentácie žalobcu je teda kľúčové rozlíšenie samotného vzniku oprávnenia podniku na výkon práv a povinností vyplývajúcich z vecného bremena podľa § 66 zákona č. 351/2011 Z. z. a momentu skutočného začatia výkonu núteného obmedzenia. Z uvedeného možno vyvodit', že až do momentu, keď podnik začne s výkonom svojich práv v zmysle § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., tieto práva podniku z vecného bremena spočívajú, ako už bolo uvedené, ako potenciálna možnosť. Vzhľadom na uvedené je potrebné upozorniť aj na tú skutočnosť, že zákonné vecné bremená vznikajú na základe zákona. Právna teória pod pojmom „na základe zákona“ rozumie, že k zákonom aprobovanému stavu musí pristúpiť ďalšia skutočnosť. V tomto prípade je ďalšou skutočnosťou začiatok výkonu práv podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., ktoré môže mať charakter právneho alebo faktického konania. Týmto konaním, je okrem iného napríklad aj návrh na záznam vecného bremena do katastra nehnuteľností. Nakoniec ani samotný zákon nepredpisuje konkrétny spôsob, resp. formálny či neformálny právny úkon, ktorým by došlo k uplatneniu týchto práv. Žalobca má za to, že z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že vecné bremeno vzniklo, a to najneskôr spolu s ďalšou skutočnosťou, v tomto prípade s podaním návrhu na zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností. Táto skutočnosť je súčasne začatím výkonu práv podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z., a tomu zodpovedá aj nárok vlastníka dotknutej nehnuteľnosti na náhradu v súlade s § 66 ods. 5 zákon č. 351/2011 Z. z. Vychádzajúc z uvedeného, možno preto za moment oznámenia začiatku výkonu práv žalovaného považovať zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností. Žalobca týmto, aj vzhľadom na takmer rok a pol (od 15. 03. 2017 do 22. 08. 2018) trvajúci zápis v katastri nehnuteľností, potvrdzuje, že o tejto skutočnosti bol informovaný, čo žalovaný v konaní ani nerozporoval. V zmysle doteraz uvedeného, podľa názoru žalobcu, k vzniku vecného bremena došlo, a to najneskôr začatím výkonu obmedzenia, a to tak, že žalovaný pristúpil v tomto prípade (nie k faktickému ale) k právnomu konaniu - podanie návrhu na zápis vecného bremena k dotknutej nehnuteľnosti. Žalobca sa spolu s odvolacím súdom zhoduje v právnom posúdení toho, že vecné bremeno nevzniká najskôr 16. deň po upovedomení dotknutého vlastníka, a najneskôr zhotovením vedenia optickej siete ako líniovej stavby, ako odvolací súd vyvodil vo svojom predchádzajúcom právnom posúdení. V otázke právneho posúdenia vzniku nároku na jednorazovú náhradu však žalobca s argumentáciou odvolacieho súdu zásadne nesúhlasí. V zmysle uvedeného je teda vznik nároku na náhradu viazaný na moment skutočného začatia výkonu núteného obmedzenia. Na základe uvedeného zákonného ustanovenia je zrejmé, že žalobcovi vznikol nárok na jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie jeho vlastníckeho práva podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. Na nehnuteľnosti žalobcu v období od 15. 03. 2017 do 22. 08. 2018 (Vecné bremeno bolo v katastri nehnuteľností zapísané až do rozhodnutia správneho orgánu o vyhovení protestu prokurátora, a teda do 22. 08. 2018. Žalovaný v katastrálnom konaní nedoložil potrebné podklady - geometrický plán, a preto kataster nesprávne zapísal vecné bremeno v celom rozsahu na nehnuteľnosti žalobcu) trval zápis vecného bremena, čo je podľa názoru žalobcu objektívna skutočnosť, ktorá obmedzuje v obvyklom užívaní dotknutej nehnuteľnosti tak, že s ňou nemohol disponovať v takom rozsahu ako by mohol, keby nedošlo k zápisu vecného bremena.

3.5. Vzhľadom na uvedené, navrhol dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP aj dôvodné.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP

5. Dovolateľ v súvislosti s prípustnosťou dovolania vyvodzovanou z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nečakané a prekvapivo založené na iných právnych záveroch ako predchádzajúce rozhodnutia súdu prvej inštancie, resp. takých záveroch, ktoré neboli vyslovené ani naznačené v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu.

5.1. Dovolací súd poukazuje na to, že o prekvapivé rozhodnutie v danom prípade sa nejedná. Pokiaľ dovolateľ namietal zmenu právneho názoru odvolacieho súdu v porovnaní s predchádzajúcim rozhodnutím, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol, je potrebné uviesť, že na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý je v prípade zrušenia rozhodnutia a vrátenia veci odvolacím súdom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), odvolací súd nie je viazaný právnym názorom, vysloveným v rozhodnutí súdu prvej inštancie. Teda odvolací súd právny názor môže (napríklad aj pod vplyvom záväzného právneho názoru najvyššieho súdu alebo ústavného súdu) zmeniť. Nie je preto v rozpore s procesnými predpismi, ak odvolací súd vo veci vyslovený právny názor zmení (porov. napr. nález Ústavného súdu SR z 3. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 46/2013). Na druhej strane však zmena právneho názoru odvolacieho súdu neprispieva k právnej istote, preto by mala mať len výnimočnú povahu a v každom prípade by mala byť riadne odôvodnená, čomu vzhľadom na obsah spisu tak bolo, a rozhodnutie odvolacieho súdu bolo náležité a dostatočne odôvodnené.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP

6. Dovolateľ vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a to „Zakladá zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností podľa § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z. nárok na náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z.“

7. Vo vzťahu k namietanej právnej otázke, odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že za deň vzniku zákonného vecného bremena podľa zákona č. 351/2011 Z. z. možno považovať len deň účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z., pretože zákonné vecné bremeno predstavuje zákonné práva podniku, ktoré môže podnik kedykoľvek počas účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. uplatniť za predpokladu, že sú kumulatívne splnené zákonné podmienky, a to oprávnená osoba zo zákonného vecného bremena, verejný záujem na existencii zákonného vecného bremena, obsah zákonného vecného bremena, t. j. právo podniku zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti a nevyhnutný rozsah zákonného vecného bremena. Deň zápisu zákonného vecného bremena do katastra nehnuteľností vzhľadom na deklaratórny charakter záznamu, nemožno považovať za okamih vzniku zákonného vecného bremena.

8. Dovolací súd v súvislosti s nastolenou otázkou uvádza, že predmetná otázka v praxi dovolacieho súdu doposiaľ riešená nebola a zameriava sa špecificky na jednu z právnych úprav, a to § 66 ods. 1 písm. a) v spojení s § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z., pričom uvedený zákon bol zrušený zákonom č. 452/2021 Z. z.

9. Zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon č. 351/2011 Z. z.“) upravuje oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzích pozemkoch ako vecné bremená.

10. Podľa § 66 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. podnik môže v nevyhnutnom rozsahu a ak je to vo verejnom záujme

a) zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti, b) vstupovať v súvislosti so zriaďovaním, prevádzkovaním, opravami a údržbou vedení na cudziu nehnuteľnosť, c) vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a jej porastu, najmä odstraňovať a okliešňovať stromy a iné porasty ohrozujúce bezpečnosť a spoľahlivosť vedenia, ak to po predchádzajúcej výzve neurobil vlastník alebo užívateľ pozemku.

11. Podľa § 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z., povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1

písm. a) sú vecnými bremenami viaznucimi na dotknutých nehnuteľnostiach. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností podá podnik. Ak dôjde k prevodu alebo prechodu vlastníctva siete alebo jej časti, vo vzťahu ku ktorej vznikli oprávnenia podľa odseku 1, oprávnenia podľa odseku 1 prechádzajú na nového vlastníka, ak je podnikom.

12. Podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. v znení platnom a účinnom v čase od jeho prijatia 01. 11. 2011 do 31. 01. 2017, ak je vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti v dôsledku výkonu práv podniku podľa odseku 1 obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti, má právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Nárok na jednorazovú náhradu si musí vlastník nehnuteľnosti uplatniť v príslušnom podniku do jedného roka odo dňa vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti, inak toto právo zaniká. Ak sa podnik a vlastník nehnuteľnosti na výške primeranej náhrady nedohodnú, je každý z nich oprávnený podať súdu návrh na rozhodnutie do šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia si nároku v príslušnom podniku.

13. Podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. v znení platnom a účinnom od 01. 02. 2017 do 01. 02. 2022, ak je vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti v dôsledku výkonu práv podniku podľa odseku 1 obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti, má právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Nárok na jednorazovú náhradu si musí vlastník nehnuteľnosti uplatniť v príslušnom podniku do jedného roka odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnosti, že došlo k vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď k vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti došlo. Ak sa podnik a vlastník nehnuteľnosti na výške primeranej náhrady nedohodnú, je každý z nich oprávnený podať súdu návrh na rozhodnutie do šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia si nároku v príslušnom podniku.

14. Zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov upravuje, že povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podniku sú vecnými bremenami a primeranú náhradu je podnik povinný vyplatiť v rovnakej lehote ako v tej, v ktorej je povinný podať návrh na vykonanie záznamu.

15. Z dotknutého ustanovenia § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. v znení účinnom od 01. 02. 2017 vyplýva, že vznik nároku na náhradu viaže na skutočnosť, že vlastník/užívateľ je v dôsledku výkonu práv podniku obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti a začiatok plynutia objektívnej lehoty na uplatnenie nároku na náhradu viaže na moment, kedy k vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti došlo.

15.1. Zákon č. 351/2011 Z. z. teda *expressis verbis* neviaže vznik nároku na náhradu, ani plynutie lehoty na uplatnenie tohto nároku na záznam vecného bremena do katastra nehnuteľností, na rozdiel napr. od právnej úpravy § 4 ods. 4 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo zákona č. 452/2021 Z. z.

15.2. Zákon č. 351/2011 Z. z. *expressis verbis* neviaže uplatnenie oprávnenia zriadiť a prevádzkovať stavbu na vydanie príslušného správneho rozhodnutia (stavebného povolenia, územného rozhodnutia, rozhodnutia o prípustnosti stavby), na rozdiel od niektorých iných zákonov.

16. V rozhodnutí sp. zn. 1Obdo/50/2024 dovolací súd právnu otázku začatia plynutia lehoty na uplatnenie nároku podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. neposudzoval, keďže dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vyhodnotil ako neprípustné, avšak ako dostatočne odôvodnené vyhodnotil posúdenie nižších súdov, že vlastník sa o obmedzení výkonu vlastníckeho práva mohol dozvedieť na základe právoplatného rozhodnutia o umiestnení stavby, keď uviedol, že nesúhlasí s názorom žalobcu, keď rozsudok odvolacieho súdu označil za zmätočný v súvislosti s odlišným určením dňa začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty odvolacím súdom, nakoľko odvolací súd v odseku 36. odôvodnenia jeho rozsudku, označil rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne vo výroku, keď súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu preklúzie práva žalobcu. Konštatoval, že je pravdou, že súd prvej inštancie uvádza viaceré okamihy, kedy sa žalobca mohol dozvedieť o obmedzení výkonu vlastníckeho práva, ale za primárny okamih obidva sudy považovali okamih nadobudnutia právoplatnosti žalobcom vydaného rozhodnutia o umiestnení stavby č. OVZ-SU-132498/3923/2018/Go zo dňa 22. augusta 2018.

17. V rozhodnutí sp. zn. 4Obdo/72/2022 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 12/2025 dovolací súd konštatoval nasledovné:

„Vecné bremeno v zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. a § 46 ods. 1 zákona č. 195/2000 Z. z. na cudzej nehnuteľnosti vzniká zo zákona, keď vo verejnom záujme dôjde k obmedzeniu vlastníka v užívaní tejto nehnuteľnosti. Za deň vzniku núteného obmedzenia vlastníka ako rozhodujúceho momentu pre plynutie zákonnej lehoty na uplatnenie nároku na primeranú náhradu za obmedzenie užívania nehnuteľnosti zriadením telekomunikačného zariadenia na tejto nehnuteľnosti sa považuje najneskôr deň zriadenia takéhoto zariadenia na tejto nehnuteľnosti.“

17.1. Možno teda konštatovať, že najneskorším okamihom, kedy došlo k nútenému obmedzeniu vlastníka, podľa zákona č. 110/1964 Zb., je deň zriadenia telekomunikačného zariadenia na nehnuteľnosti. Skutočnosť, že pri výstavbe a prevádzkovaní verejných sietí musí ich zriaďovateľ/prevádzkovateľ dodržiavať postupy stanovené v správnom práve (napr. stavebnom zákone), zároveň dáva vlastníkovi nehnuteľnosti priestor uplatniť svoje námietky a žiadať o preskúmanie, či obmedzenie jeho vlastníckeho práva výstavbou a prevádzkovaním verejných sietí je naozaj vo verejnom záujme.

18. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“) práva k nehnuteľnostiam sa do katastra zapisujú vkladom práv k nehnuteľnostiam do katastra, záznamom práv k nehnuteľnostiam do katastra a poznámkou o právach k nehnuteľnostiam v katastri.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia zápisom práv k nehnuteľnostiam sa rozumie vklad, záznam a poznámka.

Podľa § 5 ods. 2 katastrálneho zákona záznam je úkon okresného úradu plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam.

Podľa § 34 ods. 1 katastrálneho zákona práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklepom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradií ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.

Podľa § 1 ods. 1 katastrálneho zákona kataster nehnuteľností je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov.

Podľa § 34 ods. 3 katastrálneho zákona na vykonanie záznamu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 35 ods. 1 katastrálneho zákona okresný úrad vykoná záznam bez návrhu, prípadne na návrh vlastníka alebo inej oprávnenej osoby.

Podľa § 36 ods. 1 katastrálneho zákona okresný úrad posúdi, či je predložená verejná listina alebo iná listina bez chýb v písaní alebo počítaní a bez iných zrejmých nesprávností a či obsahuje náležitosti podľa tohto zákona. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak je verejná listina alebo iná listina spôsobilá na vykonanie záznamu, okresný úrad vykoná záznam do katastra.

Podľa § 37 katastrálneho zákona okresný úrad oznámi tým osobám, ktorých právo k nehnuteľnosti bolo zápisom dotknuté, že vykonala zápis do katastra záznamom, a to do 15 dní odo dňa zápisu práva do katastra nehnuteľností.

19. V rozhodnutí sp. zn. 4Sžrk/7/2019 najvyšší súd konštatoval, že záznam vecného bremena má evidenčný charakter a samotné právo podniku vzniklo zriadením stavby na základe stavebného povolenia, keď v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vecné bremeno v danom prípade má evidenčný charakter a to ku právu, ktoré už vzniklo na základe inej právnej skutočnosti, a to zriadením Základňovej stanice a RR bodu Prešov - Sekčov na základe stavebného povolenia vydaného Mestom Prešov. Zápis zákonného vecného bremena je technický úkon deklarujúci existujúci právny stav. Pri zápise vecných bremien vyplývajúcich zo zákona ich vznik neskúma žiadna zákonná inštitúcia, pretože pri ich zápise do katastra nehnuteľností sa využíva zápis záznamom.

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 4Sžk/41/2020 konštatoval, že sčasti nepresné boli závery krajského súdu o tom, že zápis vecného bremena podľa § 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách „záznamom v katastri nehnuteľností nemusí predchádzať vydaniu územného rozhodnutia“ a že „za deň vzniku (vecného bremena) je potrebné považovať deň účinnosti zákona.“ V predmetnom prípade totiž § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách dané právo „zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti“ malo povahu iného práva vyplývajúceho zo zákona, ktoré v zmysle § 139 ods. 1 písm. c) a § 38 stavebného zákona oprávňovalo podnik relevantne podať návrh na vydanie územného rozhodnutia o umiestnení (líniovej) stavby - vedenia verejnej siete. Toto právo však od momentu účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách nemohlo byť súčasne aj vecným bremenom, pretože potom by na jeho základe vzniklo vecné bremeno v podstate ku všetkým pozemkom v Slovenskej republike. Pri logickom výklade možno preto o vzniku vecného bremena hovoriť až vtedy, ak bolo rozhodnuté o tom, že na určitom pozemku má byť umiestnená (líniová) stavba - vedenie verejnej siete. Inak povedané až právoplatnosťou územného rozhodnutia o umiestnení stavby nadobúdalo „právo stavby“ dané § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ex lege podobu zákonného vecného bremena podľa § 66 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách. Situačný nákras, resp. mapový podklad tvoriace neoddeliteľnú prílohu územného rozhodnutia o umiestnení líniovej stavby v zmysle § 4 ods. 2 vykonávacej vyhlášky by potom boli spôsobilým podkladom pre vyhotovenie geometrického plánu, (aj) na podklade ktorého bolo následne možné zapísať vecné bremeno k príslušným zaťaženým častiam pozemkov [§ 24 ods. 1 písm. g) katastrálneho zákona]. Takýmto postupom sa zároveň dalo predísť nezákonnému zapisovaniu vecného bremena k celým pozemkom, keďže takýmto zápisom v katastri nehnuteľností by boli, resp. mohli byť vlastníci pozemkov dotknutí na svojom vlastníckom práve.

21. Dovolací súd na základe vyššie obsiahlo uvedených východísk v súvislosti s otázkou nastolenou dovolateľom spočívajúcou v založení nároku na náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z., a to zápisom vecného bremena do katastra nehnuteľností podľa § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z., konštatuje, že ak namietal nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom, namietal tak nedôvodne. Z vyššie uvedeného možno totiž dospieť k záveru, že zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností podľa § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 351/2011 Z. z., nezakladá nárok na náhradu podľa § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z., nakoľko predmetný zápis záznamom, má výlučne evidenčný charakter. Preto ak odvolací súd dospel k záveru, že deň zápisu zákonného vecného bremena do katastra nehnuteľností vzhľadom na deklaratórny charakter záznamu, nemožno považovať za okamih vzniku zákonného vecného bremena, posúdil tak prejednávajúcu vec správne.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolací dôvod uplatňovaný podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP preto nie je daný, pretože nedošlo k namietanému nesprávnemu posúdeniu veci odvolacím súdom.

23. Dovolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dovolanie, smerujúce proti rozhodnutiu, proti

ktorému dovolanie nie je dôvodné, zamietol (§ 448 CSP).

24. Aplikujúc zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP) vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania v dovolacom konaní úspešnému žalovanému voči v dovolacom konaní neúspešnému dovolateľovi. Z obsahu spisu vznik trov dovolacieho konania u žalobcu preukázaný je, preto mu dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.